

Motion till riksdagen

1987/88:Sk47

av Bengt Westerberg m. fl. (fp)

med anledning av prop. 1987/88:156 om ändringar i lagen (1983:1053) om skatt på omsättning av vissa värdepapper

Regeringen föreslår i propositionen att basen för skatt på värdepapper vidgas till att omfatta omsättningen på penning- och obligationsmarknaderna. Skatt föreslås därmed tas ut på handeln med räntebärande löpande skuldebrev, sådana räntebärande enkla skuldebrev som utgör s. k. masspapper och svenska statens premieobligationer. Vidare föreslås att skatt tas ut på omsättningen av terminskontrakt och köp- och säljoptioner som avser de omsättningsskattepliktiga värdepapperen.

Bakgrunden till detta skatteförslag är den debatt som fördes på den socialdemokratiska kongressen i höstas. Där möttes talet om att sätta åt de s. k. finansvalparna genom en särskild skatt med stort bifall.

Emellertid är det naturligtvis inte de förment välbetalda "valparna" som kommer att betala denna skatt, utan deras kunder.

Penning- och obligationsmarknaderna har utvecklats i mycket snabb takt under 1980-talet. Det faktum att en allt effektivare marknad vuxit fram för räntebärande papper har varit till gagn såväl för stat och kommuner som för företag och hushåll. Genom en effektiv prissättning har informationen till låntagare och långivare förbättrats. För staten har penningmarknaden bl. a. inneburit att statsskulden kunnat omsättas på ett sätt som minskat kostnaderna för lånen. För hushållen har det bl. a. inneburit en bättre fungerande lånemarknad för bostadskrediter och genom de pressade räntemarginalerna också billigare lån.

Man kan hysa invändningar mot vissa företeelser på denna marknad. De beivras emellertid inte med den föreslagna skatten. Det kan endast ske med strängare etiska regler och den korrektion som ligger i en öppen och offentlig debatt om spelreglernas tillämpning.

Konsekvenserna av omsättningsskatten på penningmarknaden blir däremot att penningmarknadens funktionssätt försämras och att krediter blir dyrare.

Penning- och obligationsmarknaden har till syfte att sammanföra låntagare och långivare till lägsta möjliga kostnad. Liberalisering och hård konkurrens har inneburit att marknaden utvecklats snabbt, mot en förbättrad effektivitet. Med den nya omsättningsskatten tas emellertid ett rejält steg bakåt. Låntagarna har genom marknadens utveckling kunnat erhålla kapital till en lägre kostnad än som annars skulle ha varit fallet. Långivarna har fått större

valfrihet avseende olika placeringar. Båda sidor förlorar därför på en sämre fungerande kapitalmarknad.

Mot. 1987/88
Sk47

En sämre funktion innebär också högre ränta på bostads- och konsumtionslån, dyrare finansiering och likviditetsförvaltning för företagen samt sämre villkor för statens, kommuners och landstings upplåning. Det senare innebär helt enkelt högre kostnader, vilket i slutänden drabbar den vanliga medborgaren.

En sämre fungerande marknad innebär också sämre information till bl. a. hushållen. De har haft stor nytta av finansmarknadens framväxt under 1980-talet: den ständiga och effektiva prissättningen har underlättat t. ex. jämförelser av kostnader för olika finansbolags krediter. En mindre effektiv marknad innebär ryckigare och större ränterörelser och sämre information till konsumenterna.

Fr. o. m. januari 1989 blir det dyrare för kapitalförvaltare att använda instrument som aktie- och indexoptioner, terminer och penningmarknadsinstrument. Handeln kommer därför att minska, vilket i sin tur innebär att möjligheten att omsätta värdepapper (likviditeten) minskar.

Förutom att verka kostnadshöjande, slår skattehöjningen mot den mycket viktiga marknadsfunktionen. På en liten marknad som den svenska där tillförseln av extern likviditet dessutom hämmas av valutaregleringen, ställs höga krav på dessa s. k. market makers. Många parter måste ta på sig rollen att fördela ränte- och kreditriskerna i systemet. Detta kan exemplifieras med riksgäldskontorets ökade krav på auktoriserade market makers att ställa tvåvägspris på alla löptider och att vid emissioner inkomma med anbud avseende volymer som överstiger utbudens emissionsvolym. Fondkommissionärernas vilja och förmåga att hålla aktier i lager minskar dock då likviditeten – efter skattens införande – försämras. Att ta in en post i lagret kostar en fondkommissionär 0,5 % i skatt då den tas in och 0,5 % när den sedan säljs. Lagrets funktion som olja i maskineriet har därmed allvarligt hämmats.

Förutom dessa skäl för att inte införa en sådan skatt, kan noteras att EG-länderna, efter en rekommendation från EG-kommissionen, är i full färd med att avveckla de omsättningsskatter som finns på aktier och andra värdepapper. Sverige blir ensamt om att gå motsatt väg för utvecklingen på kapitalmarknaden. Detta strider mot de principer för harmonisering med EG-staterna som regeringen presenterat i en särskild proposition.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs
att riksdagen avslår proposition 1987/88:156.

Stockholm den 20 april 1988

Bengt Westerberg (fp)

Ingemar Eliasson (fp)

Karin Ahrland (fp)

Anne Wibble (fp)

Kjell Johansson (fp)

Kerstin Ekman (fp)

Birgit Friggebo (fp)

Jan-Erik Wikström (fp)

